

MAGYAR LAPOK

* KERESZTÉNY

T. Nemzeti Múzeum könyvtárának

BUDAPEST

IX. évfolyam, 243 (2527) szám.

Szerda

Molotov megérkezett a német fővárosba

Ünnepélyesen fogadták a szovjet külügyi népbiztost és kíséretét Németországban

Berlinből jelentik a Német Távirati Iroda: Molotov külügyi népbiztos kíséretével és Schulenburg gróf moszkvai német nagykövettel együtt hétfőn este érkezett német területre Maliniekben. A német határállomáson díszküldött-ség fogadta. (MTI.)

Berlinből jelenti a Német Távirati Iroda: A különvonat, amelyen Molotov, a Szovjetunió népbiztosi tanácsának elnöke és külügyminiszter-népbiztossal berlini látogatására jött, pontosan délelőtt 10 órakor futott be az Anhalter-pályaudvarra. Molotov fogadására a pályaudvaron megjelent Ribbentrop birodalmi külügyminiszter és Keitel vezértábornagy, valamint az állam és a véderő sok vezetőszemélyisége.

Molotov külügyi népbiztos és Ribbentrop birodalmi külügyminiszter az üdvözlések után elléptek a pályaudvar előtt felsorakozott díszszázad arcvonala előtt.

A katonai zenekar közben a díszindulót játszotta. A vendégek és kíséretük kocsiba szálltak és Molotov Ribbentrop kíséretében a Bellevue-kastélyban berendezett szállására hajtatott, ahol Meisser államminiszter, Hitler elnöki kancelláriájának főnöke fogadta.

Délben ebédet rendeznek Molotov és kísérete tiszteletére, este pedig Ribbentrop ad vacsorát tiszteletükre a Kaiserhof-szállóban. Szerdán délben Hitler vezér és kancellár ad Molotov tiszteletére az új kancellári palotában szükkörű ebédet, amelyre csak mintegy 20 meghívót bocsátottak ki. Szerdán este a szovjet külügyi sajtófőnök a berlini sajtóklubban fogadja a nemzetközi sajtótudósítókat.

Molotov és kísérete előreláthatóan csütörtökön délelőtt utazik vissza a német fővárosból. (MTI.)

Ribbentrop és Molotov megbeszéléseket folytattak Berlinben.

Berlinből jelenti a Német Távirati Iroda: Ribbentrop birodalmi külügyminiszter kedden délben megbeszélésen fogadta a birodalmi kormány vendégeként Berlinben tartózkodó Molotovot, Szovjetunió népbiztosi tanácsának elnökét és külügyi népbiztosát. (MTI.)

Németország és a Szovjetunió viszonya életképes és még barátságosabb, bizalmasabb szellemben fog tovább alakulni.

Berlin. (NTI.) Molotov berlini látogatásával kapcsolatban a Deutsche Diplomatisch-Politische Korrespondenz megállapítja, hogy Németország és a Szovjetunió kölcsönös politikájának szilárd és tartós alapja a két népnek az a meggyőződése, hogy Németország és a Szovjetunió viszonya életképes és még barátságosabb és bizalmasabb szellemben fog tovább alakulni. A német-szovjet orosz megállapodásoknak érteime az, hogy a minden napi politikán túl a két nép kölcsönös viszonyát úgy formálják, hogy a két nép életérdekeit mindenben tekintetbe vegyék. Ez az alapvető felfogás, amely messze túlmegy az

időszerű indokokon, független a jelen külső bonyodalmaktól, tehát a háborús viszonyoktól is, amelyek ma egyik felet lefoglalják. Ezért a most folyó viszály semmi módon nem akadályozhatja vagy korlátozhatja a két népnél azt az akaratát,

Megszakadtak a gazdasági tárgyalások a Szovjet és az Egyesült Államok között

Washingtoni jelentések szerint erre Molotov berlini útja szolgáltatót okot

New Yorkból jelenti a Reuter: Az Egyesült Államok és Szovjet-Oroszország között a két állam jobb megértése céljából folytatott tárgyalások washingtoni kijelentés szerint Molotov berlini útja következtében megszakadtak, mert az Egyesült Államokban a látogatásnak azt az értelmet tulajdonítják, hogy Szovjet-Oroszország szorosabb együttműködést készít elő Olaszországgal, Németországgal és Japánnal. (MTI.)

„Az Egyesült Államok csak az én testemen keresztül vonulhat háborúba — mondotta Kennedy New Yorkban.

New York. (Német Távirati Iroda.) Kennedy, az Egyesült Államok Amerikában tartózkodó londoni nagykövete a New York Journal American munkatársával folytatott beszélgetésében amellelt foglalt állást, hogy az Egyesült Ál-

lamok tartásuk magukat távol a háborúba való beavatkozástól, másrészt adnak meg minden lehető segítséget Angliának. Angliában vége a demokráciának — mondotta Kennedy. — Ha az Egyesült Államok hideg, szűz maradjon, akkor Anglia nem vonhatja bele a háborúba. Az Egyesült Államok csak az én holttestemen keresztül vonulhat a háborúba — mondotta a nagykövet. (MTI.)

Washington. (NTI.) Kennedy nyilatkozata washingtoni politikai körökben nagy feltűnést keltett. A Washington Post jelentése szerint nem vonják kétségbe a nyilatkozat hitelességét, mert Kennedy már nagyon régen kedvezőtlenül ítéli meg Anglia helyzetét. Nyilatkozatát valószínűleg azért tette, hogy ezzel végérvényesen alkalmatlanná tegye magát a londoni nagyköveti állásra.

Washington. (NTI.) Kennedy nyilatkozata washingtoni politikai körökben nagy feltűnést keltett. A Washington Post jelentése szerint nem vonják kétségbe a nyilatkozat hitelességét, mert Kennedy már nagyon régen kedvezőtlenül ítéli meg Anglia helyzetét. Nyilatkozatát valószínűleg azért tette, hogy ezzel végérvényesen alkalmatlanná tegye magát a londoni nagyköveti állásra.

Két helyen ismét áttörték az olaszok a görög védelmi vonalat

A görögök a Bigla-hegység déli lejtőire vonultak vissza

Belgrádból jelenti az Avala: A Politika tudósítója jelenti, hogy Bizarszakaszán az olasz csapatok nehéztüzérség támogatásával két óra hosszat tartó bombázás után támadást indítottak, megkísérelve, hogy zsákot nyomnak be Cristalobigig és a Kis Prea irányában. A támadásban résztvevő olasz csapatok a hegyes terephez hozzászokott alpesi vadászok voltak, akik eddig még nem vettek részt a harcokban. A csapatoknak a Politika értesülése szerint sikerült a szakaszon folyó hadművelet alakulása szempontjából rendkívül fontoságú görög megerősített állásokat elfoglalni. Hasonló olasz támadás volt a moravai szakaszon, ahol szintén sikert értek el és fontos állásokat foglaltak el. A görögök visszavonultak a Bigla-hegység déli lejtőire. (MTI.)

Idegen nemzetiségű repülőgépek Jugoszlávia fölött.

Belgrad. (Bud. Tud.) Belgrádi lapok beszámolnak arról, hogy hétfőn a déljugoszláviai Gyevgyelia, Bitolj és Veles felett idegen nemze-

tiségű repülőgépek jelentek meg. A három helységben légi riadót rendeltek el. Az idegen nemzetiségű gépek bombákat nem dobtak le és a rövidesen odaérkezett jugoszláv vadászgépek elől elmenekültek.

A bombavetőök szünet nélkül támadják az angol táborhelyeket és támaszpontokat.

Valahol Libiában. (Stefani.) A Stefani Iroda líbiai harctérre kiküldött tudósítója jelenti, hogy a „sólomoknak” elnevezett repülőgépek mindenben támogatják az olasz csapatok tevékenységét és a bombavetőök szünet nélkül támadják az angol táborhelyeket és támaszpontokat.

Német repülőgépek pusztításai a középangliai iparvidéken.

Berlin. (NTI.) A középangliai iparvidéken hétfőn német harci repülőgépek több ízben megtámadtak egyes városokat, főként Birminghamot. A bombák telibe találtak több gáztartályt, amelyek felrobbantak. Néhány más városban gyárakat és egyéb épületeket bombáztak, tüzvész okozva.

A képviselőház felfüggesztette a megvádolt nyilas képviselők mentelmi jogát

Előzetes letartóztatásba helyezték a képviselőket

A képviselőház hétfőn rendkívül nagy érdeklődés mellett tárgyalta Kovarcz Emil és Wirth Károly mentelmi jogának az előzetes letartóztatásra is kiterjedő joghatállyal való felfüggesztését.

Tíz óra után nyitotta meg az ülést Szinyei Merse Jenő alelnök. Megemlékezett arról a földrengésről, amely Romániát érte. Az emberi együttérzés szellemében igaz részvétellel gondolunk szomszédunkra és a súlyos szenvedésekre, amelyek a román népet és a román fővárost sújtják, — mondotta az elnök.

Uzonyi György előadó felolvasta a főügyészség megkeresését, amelyben előzetes letartóztatásra is kiterjedő joghatállyal kéri Kovarcz Emil mentelmi jogának felfüggesztését a következő bűncselekmények gyanúja miatt: hatóság tagjai elleni erőszak büntetnének elkövetésére irányuló szövetség vétsége, gyilkosság büntetnének elkövetésére irányuló szövetség bűntette, robbanóanyag felhasználására szolgáló készülék jogosulatlan szerzésével és tartásával elkövetett bűntett folytán az állam és társadalom törvényes rendjének erőszakos felborítására irányuló bűntett.

Terrorista tervek

Kabai János 1939 júliusában felkereste Kovarcz Emilt, Völgyi János és Angyal István társaságában. Kovarcz Emilt egy íróasztal előtt ülve találta. Előtte ki volt terítve egy körülbelül négyzetméter nagyságú térkép, amely Budapestet és környékét ábrázolta. A térképen

A Ház ünnepli a Kormányzót

Átérték Wirth Károly ügyének tárgyalására.

Vitéz Tóth András előadó ismertette a főügyészség megkeresését. Eszerint a következő bűncselekmények gyanúja miatt kéri a főügyészség Wirth Károly letartóztatásos kiadását: az állam és társadalom törvényes rendjének erőszakos felborítására irányuló bűntett, ezzel összefüggően és ennek céljára elkövetett felszámolás elkövetésére létrejött szövetség bűntette, hétrendbeli gyilkosság büntetnének elkövetésére irányuló szövetség bűntette, hatóság közege elleni erőszak büntetnének elkövetésére irányuló szövetség vétsége.

Amikor az előadó a megkeresésnek azt a részét olvasta, amely szerint Wirth Károly kijelentette, hogy szükség van arra, hogy a Kormányzó Ur Öfömméltósága, Szalasi Ferencnek amnesztiát adjon és őt bízza meg a miniszterelnöki teendők ellátásával, mivel pedig a kormányzó ur erre önként nem hajlandó, kényszeríteni kell rá — a kormánypárt mint egy ember felugrott, lelkesen éljenzett és tapsolt a kormányzó urnak, ugyanígy tettek a többi pártok is.

A Ház felfüggesztette Wirth Károly mentelmi jogát, az előzetes letartóztatásra is kiterjedő joghatállyal.

Ugyanezzel az ügygel összefüggésben felfüggesztette még a Ház Gál Csaba, Csia Sándor és Lill János nyilas képviselők mentelmi jogát.

A Ház az elnök javaslatára kimondotta, hogy legközelebbi ülését kedden délelőtt tíz órai kezdettel tartja és megkezdi a jövővi költségvetés tárgyalását.

Néhány perc múltán a JA 682. rendszámú nyilas zászlókkal díszített kocsit a képviselőház bejárata elé állított. Zeöld Imre és Wirth Károly beszállt. Mögéjük állott egy rendőrségi autó detektívekkel és a főkapitányságra hajtottak.

Kovarcz Emil ezalatt több társával a parlamenti büfében várakozott.

Zeöld Imre körülbelül felóra múlva visz-

különböző színes feljegyzések voltak. Kovarcz kezében pedig színes irón, mellyel a feljegyzéseket a beszélgetés alatt is folytatta. Kovarcz hosszabb fejtegetésekbe kezdett hármuk előtt. Hangoztatta, hogy minden társadalmi és államformaváltozás erőszakkal jár. Az átalakulást terrorcselekmények jellemzik és az ilyen átalakulásra fel kell készülni. Kovarcz előadta, hogy a pártnak minden közintézménynél megvannak szervezve a maga emberei, terrorcsapatok vannak szervezve az egyes középületek megrohanására és vannak olyan terrorcsapatok is, amelyeknek feladata, hogy az utcákon kézi-gránátok széthajításával félelmet keltsenek. (Állandó nagy zaj.) Kovarcz szerint a forradalom kitörésére és az előre megszervezett terrorcsapatok működésbelépésére az általános jelt a belügyminiszter elleni merénylet fogja megadni.

— A sorozatos merényleteket — folytatta az előadó a jegyzőkönyv olvasását. — köztük a belügyminiszter elleni merényletet is pontosan elő fogják készíteni. Így például figyelik a belügyminiszter rendszeres napi közlekedési útvonalát és helyszíni szemlét tartanak a belügyminiszter lakásánál és a környékbeli utcákon. Hogy pedig az ország távolabbi részéből katonaság ne sielhesen a kormány segítségére, a vasútvonalat Budapest körül nagy körzetben szét fogják rombolni.

A Ház Kovarcz Emil mentelmi jogát az előzetes letartóztatásra kiterjedő hatállyal felfüggesztette.

szatért. Ekkor Kovarcz Emil is beszállt Zeöld autójába és a főkapitányságra, Tartsányi Dániel rendőrtanácsos szobájába mentek.

Kovarcz Emilt és Wirth Károlyt ott őrizetbe vették. Tartsányi Dániel rendőrtanácsos Mező Eleknek, az állambiztonsági főcsoport vezetőjének jelenlétében azonnal meg is kezdte a két képviselő részletes kihallgatását.

Előzetes letartóztatások

A két képviselő előtt kihallgatásuk befejeztével kihírdették az előzetes letartóztatásról szóló végzést. A kihallgatás — hír szerint — nem járt sok eredménnyel, mert a két képviselő a kihallgató rendőrtisztek előtt nem tett részletes vallomást.

A nyilas képviselők bűnügyei közül az úgynevezett Kabai-ügy, amelyben Kovarcz Emilt is részességgel vádolja az ügyészség, még májusban kezdődött, a kormányzó elfogatására irányuló szövelkezés, amelyben Wirthet vádolja részességgel az ügyészség. júliusban történt. A rögtönítélő bíraskodás ebben az időben bizonyos enyhítésekkel volt érvényben és csak össze terjesztették ki ismét. A nyilas képviselők ügye így jogászai körök véleménye szerint nem tartozik statáriális eljárás alá.

Szerdán kezdődik a cukor elosztása

Nagyvárad. Saját tud. A város élmezési hivatala intézkedést tett, hogy a város közönsége részére megérkezett cukormennyiséget eloszthassa és a hivatalos kimutatásba felvett igényeket kielégíthesse.

Mint illetékes helyről értesülünk, a megérkezett cukrot az élmezési hivatal a „Hangya” utcán juttatja el a város kiskereskedőihez s ezek körzetenként veszik át és osztják el a kimutatásba felvett utcák szerinti névsor és adagolás szerint. Az adagolás fejenként 43 dg. és ez a mennyiség egy hónapra érvényes. A további kiosztás

Wacha János
kalaposmester

BUDAPEST
IV., Muzeum-körút 43

Ha ismét jó kalapot óhajt hordani, forduljon bizalommal hozzám. Óriási választék, szolid, előzekeny kiszolgálás, szigorúan megszabott olcsó árak. — Magyarország legnagyobb és legregibb férfikalap szaküzlete. — Különlegességek magyar kalapokban.

„A Vitézi Rend zárt rendben, egyenes úton követi Főkapitányát”

Budapest székesfőváros Vitézi Széke vasárnap tartotta meg ezévi vitézi értekezletét.

Délelőtt 10 órakor kezdődött meg a vitézi értekezlet a Pesti Vigadóban. A közel négyezer főnyi közönség soraiban ott volt többek között vitéz Hellenbront Antal ny. tüzérségi tábornok, a vitézek főkapitányának helyettese, vitéz dálnoki Bartha Károly tábornok, honvédelmi miniszter, vitéz Keresztes-Fischer Lajos tüzérségi tábornok, főhadsegéd, vitéz Littay András gyalogsági tábornok, a honvédezerkar főnökének helyettese, vitéz Jány Gusztáv altábornagy, hadseregparancsnok és igen sok más katonai és polgári előkelőség.

A megnyitó beszédet vitéz Holényi János ny. tábornok. Budapest vitézi székkapitánya mondotta. Megemlékezve az országgyarapító kormányzóról. Szavainál a megjelentek percek alatt lelkesen ünnepezték Horthy Miklós kormányzót. Holényi tábornok bejelentette, hogy az értekezlet táviratot intézett a kormányzóhoz, amelyben biztosította a vitézek tántoríthatatlan hűségéről és hódolatáról.

Vitéz Horváth Gyula ny. tábornok ezután beszámolt a szék társadalmi, művészi, tudományos és jótékonyági téren kifejtett munkájáról, majd vitéz Igmány-Hegyessy Géza ny. testőraltábornagy bejelentette, hogy a visszatért erdélyi részekben is megindult a vitézek szervezése. Beszédét hatalmas lelkesedés közepette így fejezte be:

— A mai nehéz időkben akadnak olyanok, akik más úton keresik a boldogulást. A Vitézi Rend azonban zárt rendben, egyenes úton halad előre s követi Főkapitányát, vitéz nagybányai Horthy Miklóst, Magyarország kormányzóját, hogy minél nagyobb, hatalmasabb erőkre támaszkodva, megvalósíthassa nagy nemzeti céljait.

A kolozsvári egyetemi és főiskolai hallgatók hódoló távirata a kormányzóhoz.

Kolozsvár. (MTI.) A magyar egyetemi és főiskolai hallgatók nevében a főiskolai intézőbizottság a Kormányzó Ur eszemélye ellen irányuló merénylettervvel kapcsolatban hódoló táviratot intézett a kormányzóhoz. A távirat szövege a következő:

„Főméltóságod szemünkben legendássá vált személye ellen tervezett merénylet leleplezése alkalmából kérjük Főméltóságodat, fogadja a kolozsvári magyar egyetemi és főiskolai hallgatók mély hódolatát és alattvalói hűségének kifejezését. Kérjük az Ur Istent, hogy Főméltóságod bölcs és igazságos országlása még sok esztendőn keresztül irányíthassa sorsunkat, amelyet feltétlenül bizalommal teszünk le Főméltóságod kezébe.”

ezután minden hónapban megismétlődik. Azokat a cukorigényelőket, akik a hivatalos jelentkezőt elmulasztották, még mindig felveszik a kimutatásba, de cukrot csak a következő hónapban kapnak, amikor igénylésüket már nyilvántartásba vették. A bejelentést csak személyesen vagy írásban teljesíthetik, tehát azzal, hogy megbízottakat küldjenek, vagy kérjenek fel, felesleges kísérletezni, mert azt nem veszik figyelembe. A cukor elosztására beosztott kereskedők névsorát a katonai parancsnokság hirdetményben fogja a város közönségével tudatni.

A Hivatásszervezet és a KIOE céljait ismertették a Katolikus Legényegylet ifjúsági gyűlésén

Nagyvárad. Saját tud. Hétfőn este a Katolikus Legényegylet rendes heti ifjúsági gyűlésének keretében két értékes előadás hangzott el. Az elsőt Frész József, az EMSZO budapesti központi titkára tartotta. Előadásában ismertette a hivatásszervezet mozgalmának célkitűzéseit. Beszámolt a hivatásszervezet eddigi munkájának eredményeiről s rámutatott arra, hogy ez a mozgalom hivatott egyetlen erős táborba tömöríteni a magyar munkások, iparosok és értelmiségi foglalkozásuak hatalmas szociális védelem nélkül álló tömegeit. Részletesen vázolta az egyes csoportok szervezeteit és az egyes szervezeteket összefogó központi tényezőket.

A másik előadást Pfeiffer József, a KIOE (Katolikus Ifjak Országos Egyesülete) főtájkára tartotta. A mozgalom a minden pártfogást nélkülöző iparos tanoncok számára teremtetett védőszervelet. A védelem nemcsak anyagi érdekvédelmet szolgáltat, hanem nagy súlyt helyez szellemi és erkölcsi érdekvédelemre is. Az anyaországban már 107 egyesülete van a szervezetnek 5000 taggal. Részletesen ismertette a szervezet működését, elmondotta a KIOE főtájkára, hogy lelkigyakorlatokat, lelkinapokat rendeznek a tanoncok számára s igyekeznek soraik közül „ut-törőket”, apostolokat nevelni. Gondoskodnak arról, hogy az inasgyerekek elsajátíthassák a szükséges szakműveltséget. Szónokképző versenyeket rendeznek, hogy a vitákban is megállják a helyüket. „Magyar Munkásifjú” címen havonként kétszer megjelenő lapot is indított a KIOE s a lap munkatársai maguk a tanonciuk. Nem kevesebb, mint 25 ezer példányszámban jelenik meg újságjuk. Részt vesznek a főváros népművelési mozgalmainak tanulmányi kirándulásain, kultursétákon s a nyári szünidőben táborozásokat rendeznek. Igyekeznek a szervezet a fiukkal megszerettetni a munkát. Ennek a célnak a szolgálatában versenyeket, kiállításokat rendeznek. A tanoncok érdekvédelmét is ellátja a szervezet a lehetőségek keretein belül. A fővárosban három tanoncinternátusuk van, egyenkint 50-50 növendékkel. A szervezet munkaelhelyező szerve az elmúlt évben 1220 tanoncot helyezett el. Amikor szükség van, egyes esetekben közbe is lépnek a mesternél, vagy az illetékes hatóságoknál a tanoncok érdekében s igyekeznek gyakorlatilag is kivinni a meglévő tanoncvédelmi törvényeket. Mozgalmat indítottak arra, hogy az állam állítson föl a fiatalok számára külön ellenőrző hatóságot. A „szabadidő” mozgalommal helyes szórakozási lehetőségeket adnak az ifjaknak s saját sportegyesületeikkel elvonják az ifjúságot a káros szórakozásoktól. Ezt a célt szolgálják a táborozások is.

Mindkét előadást nagy érdeklődéssel hallgatták végig a legényegyleti ifjak és a vendégek s melegen ünnepelték az anyaországi testvéregyesületek kiküldöttét.

Próbarendőrök felvétele

A m. kir. belügyminiszter a m. kir. rendőrség őrszemélyzetének pótlására próbarendőrök felvételét rendelte el. A felvételre vonatkozó hirdetményt a m. kir. honvédezerkár főnöke a mai napon tette közzé. A hirdetmény szerint a m. kir. rendőrséghez próbarendőri minőségben való felvételét kérheti azon magyar állampolgár, aki 26 életévét még nem töltötte be, nőtlen, magyar, vagy román katonai kiképzésben részesült, a magyar nyelvet szóban és írásban tökéletesen bírja, teljesen egészséges, erős testalkatú és legalább 170 cm magas, büntetlen előéletű és a román megszállás alatti magatartása nemzethűség szempontjából kifogás alá nem esik.

A pályázók szerezzék be:

1. Születési anyakönyvi kivonatot.
2. Magyar állampolgársági, vagy községi illetőségi bizonyítványt.
3. Nőtleniséget és büntetlen előéletét tanúsító hatósági (községi) bizonyítványt.
4. Iskolai bizonyítványt.
5. Katonai igazolványt.

Az igazolványokkal személyesen kell jelentkezni a m. kir. rendőrség nagyvárad-i külföldi irodájában, földszint 7-es számú szobájában, minden hétköznapon délután 4-7 óra között, ahol a további felvilágosítást megadják. Az itt megírandó kérvényre 2 pengős okmánybélyeget, a kérvény elől megjelölt minden mellékletére 30 filléres okmánybélyeget kell a pályázónak magával hozni. A felvételt megelőző orvosi vizsgálat főbb napig is eltart.

A pályázók legkésőbb november 24-ig jelentkezhetnek a fentírt helyen és időben.

Mintha Pesten vásárolna cipőt és kacisnyát

Megnyílik a

Del-Ka

cipőkereskedelmi r. t. fiókja

Nagyvárad, Rákóczi-ut 5 szám alatt.
Budapesti áru, jó minőség, óriási választék, bámulatos árak.

A bukaresti földrengés magyar áldozatai

Kiürítették a Carlton-szállóval szomszédos épületeket. Szaporodik a halottak száma.

Bukarest. (MTI.) A Carlton-palota romjai alatt lévő központi fűtőkészülék hatalmas nyersolajtartálya hétfőn felrobbant és a kiömlő nyersolaj lángba borította a romokat. Ezzel a pincelakásokba szorult lakók sorsa megpecsétlődött. Attól tartanak, hogy a tűz okozta borzalmas hőség meglágyítja a szomszédos épületek vasgerendáit és ezek is összeomlanak. Ezért a Carltonnal szomszédos épületeket mind kiürítik. Hasonlóképpen kiürítettek sok más bérpalotát és épületet, közöttük a vasútvézigazgatóság székhelyét is, mert a földrengés következtében annyira megrongálódtak, hogy a bennük tartózkodás életveszélyessé vált.

A különféle kórházakba szállított súlyos sebesültek nagyrésze a nap folyamán belehalt elszennvedett sérüléseibe. Az áldozatok számát még mindig nem lehet pontosan megállapítani.

A romba dőlt Carlton-palota lakóinak névsora most már ismeretes. A halottak közül magyarok a következők: Varga János villanyszerelő, Csizmas Szilárd szolga, Bilinszki Márton fényképész, felesége, valamint két leánya, Péter Tibor köztisztviselő, Gonda Gábor tisztviselő, Varga Lukrécia, Varga Flórka és Vasvári Olga háztartásbeliek, Gáspár János házi alkalmazott, Gáspár Anna, Simon Zsuzsa, Erős Anna, Hela Anna, Veress Ilona, Csík Emilia,

Simon Juliska és Tankó Julianna cselédleányok, valamint egy Klein Ica nevezetű erdélyi tisztviselő.

Bukarestben a földrengés templomokat is megrongált.

Bukarest. (MTI.) A bukaresti magyar református templom, amelyet csak nemrég sikerült a kisajátítás alól megmenteni, a földrengés következtében annyira megrongálódott, hogy komolyabb javítás nélkül nem tartható benne istentisztelet. Szerencsére emberéletben kár nem esett.

A marosvásárhelyi városháza épületét is megrongálta a földrengés.

Marosvásárhely. (MTI.) A legutóbbi földrengés megrongálta a marosvásárhelyi városháza épületét is. Szakértők megvizsgálták az épületet és megállapították, hogy a városháza híres tornyán semmiféle változás nem történt. A torny és a városháza felső emelete között nagyobb repedés látszik, de komolyabb baj ebből nem származott.

Szászrégenben a földrengést több percen át észlelték. A földrengést nagyobb földalatti moraj kísérte. A lakosság idejében az utcákra menekült. A rengés a városban különösebb kárt nem okozott.

Bukarestben, a Prahova-völgyben, Galacon és Foksaniban volt a legsúlyosabb a földrengés

A hatóságok megtiltották mindenféle szórakoztató előadást

Bukarest. (Orient Rádió. Petrovicescu tábornok, belügyminiszter a minisztertanácsban beszámolt a romániai földrengésről, amely Bukarestben, a Prahova völgyében, Galacon és Foksaniban volt a legsúlyosabb. Az ország többi vidékén majdnem semmi kár sem támadt. November 10-én estig 267 halottal és 476 sebesültről tudnak. A földrengés által sújtott vidékekre azonnal orvosokat, műszaki férfiakat, élelmiszert és építőanyagot küldtek.

A Carlton-épületben 226 bérlő lakott. Az épület katasztrófája miatt a szerelő építészeket letartóztatták. A Carlton romjainak eltakarítása során eddig 54 halottal és 82 sebesülte szállítottak el. Bukarestben 183 beomlással fenye-

gető épületet kiürítettek, ezenkívül megrongálódott még 402 épület. A hatóságok megtiltották mindenféle szórakoztató előadást. (MTI.)

Alaptalan hírek az olajmezőkön okozott károkról.

Róma. (MTI.) A Popolo di Roma jelenti Berlinből: Illetékes körök teljesen alaptalanoknak mondják azokat a híreket, amelyek szerint a romániai kőolajvidéken jóvátehető károkat okozott a földrengés.

Ha eredményt akar, keddessen a Magyar Lapok-ban!

Nagyvárad 1, Postafiók 160

cimre közölje ha írógépet akar venni, mi vételközveteltség nélkül díjmentesen bemutatjuk legjobb

írógépeinket,

melyek készpénzár mellett részletre is vásárolhatók!

Megkezdődtek a nagyváradai Kereskedelmi Csarnok szervezési munkálatai

Több nagyváradai kereskedőt választottak be az OMKE vezetőségébe

Nagyvárad kereskedőtársadalma élénk érdeklődéssel kíséri a Csarnok új vezetőségének tevékenységét, amely hitevézése óta mindent elkövet, hogy a Csarnok épületének vagyoni jogi helyzetét tisztázzák. Ebben az ügyben különben memorandumot terjesztettek fel a minisztériumhoz és a múlt héten a vezetőség részéről Horváth Árpád elnök és dr. Kalas László főtitkár személyesen is kiballgatáson jelentek meg dr. Vargha József ipar- és kereskedelmi miniszternél, aki előtt vázolták a Csarnok vagyoni jogi helyzetét. Ráműltek arra, hogy nincs semmi komolyabb akadálya annak, hogy a Csarnok vagyont visszakaphassa, mert az épület még mindig telekkönyvileg a Csarnok nevében szerepel. Ugyanis a román miniszter rendeletét nem hajtották végre. Megjegyezte még a küldöttség, hogy a Csarnok vagyont azzal az indokkal vették el, hogy irredenta terület. A miniszter legnagyobb jóindulattal és megértéssel hallgatta meg a küldöttséget, megígérte, hogy bevizsgálja a helyzetet és rövid időn belül meghozza a döntését.

Nagyvárad kereskedőtársadalmát ilyen megtiszteltetés érte azáltal, hogy az Országos Magyar Kereskedők Egyesülete a Csarnokot, mint tagegyesületet, felvette. Egyben a múlt héten megtartott választmányi ülésén elhatározta, hogy több nagyváradai kereskedőt beválasztanak a vezetőségbe. Ezek szerint az OMKE választmányába a következők kerültek be:

Horváth Árpád, Krausz Samu, dr. Szirmay Lajos, Balogh János, Ács Vilmos, Fülöp László, Nagy Sándor, Vidor Manó, Kemény Arthur Szalonta, Petrovics Károly, Helfy György, Jenei Rezső, Tiszai Kálmán, Csász József, Leitner

Sándor, Koliner János, Ullmann Frigyes és dr. Kalas László.

Az OMKE választmánya meleg ünneplésben részesítette a váradai és a visszatért erdélyi kereskedőket. Azonkívül elhatározták, hogy két héten belül több szakembert küldenek le Váradra, hogy itten előadások keretében foglalkozzanak a kereskedők problémáival.

A Csarnok most már fokozott erővel folytatja működését. Továbbképző esti tanfolyamokat rendez, ezek a tanfolyamok hetenként négyszer és pedig hétfőn, kedden, csütörtökön és pénteken. A tanfolyamokat, amelyek november 14-én kezdődnek és három hónapig tartanak, az állami kereskedelmi iskolában tartják meg. A kereskedelmi iskola öt tanárát kérték fel előadásra. Előképzettséget senkitől sem követelnek, elenben a tanfolyam elvégzőinek igazoló bizonyítványt adnak ki. A tantárgyak a következők:

Könyvvitel, magyar levelezés és helyesírás, német nyelv és helyesírás, kereskedelmi számtan, kereskedelmi jogismeretek és közgazdaság, kirkatrendezés és hírverés (reklám).

Természetesen az aktuális kérdések állandóan foglalkoztatják a Csarnok vezetőségét és mint értesülünk, mostan az anyagbeszerzés kérdését akarják rendezni, foglalkoznak a kalkulációval, azonkívül el akarják érni, hogy mindazokat a régi román illetékeket, forgalmi adó stb., töröljék, amelyek az anyaországban ismeretlenek és itten csak megdrágítják az árakat.

Nagyvárad kereskedőtársadalma örömmel vette tudomásul a Csarnok működésének megkezdését és eddig már többszázszor tértek vissza a Csarnokba.

Be kell jelenteni az adóhivatalnál az adó alá eső ingatlanokat és üzleteket

A m. kir. városi katonai parancsnokság 5904/1940. sz. alatt a következő hirdelményt adta ki:

A m. kir. honvédezerkar főnökének 3400—1940. sz. alatt kiadott rendelet 2. paragrafusának 3-ik bekezdése értelmében egyfelől az adózók helyes nyilvántartása, az eddigi befizetések alkalmával felmerülő torlódások elkerülése, másfelől a könyvelés, számfelítés és általában az adókezelés egyszerűsítése szempontjából felhívom mindazon adózó polgárokat, akiknek Nagyvárad város különböző kerületeiben ingatlanuk, vagy adó alá eső bármilyen foglalkozásuk, illetve üzletük van, hogy az atábbi adatokat az állandó lakóhelyükre illetékes állandó adóhivatalnál legkésőbb f. évi november hó 15-ik napjáig annál is inkább jelentésk be, mert a bejelentés elmulasztásából származó hátrányok csak az adózókat terhelik. Bejelentendő az adózó: neve, foglalkozása,

születési éve, felesége neve, állandó lakhelye, az adóterggy, illetve a jövedelem forrás megjelölése, az eddigi adófőkönyvi tétel száma (külön-külön megjelölve mely adóhivatalnál (pl. 360/l. ker.)

Azon adózók, akiknek csak egy kerületben egy számlalapjuk van, nem tartoznak bejelentést tenni.

A részletes felvilágosítást és a bejelentéshez szükséges nyomtatványt az illetékes állami adóhivatal bocsátja rendelkezésre.

Nagyvárad, 1940. november 11.

Vitéz Rajnay Károly, s. k.
tábornok, városi katonai parancsnok.

Vásárolok timár és szücsgyapjút,

továbbá használt zsákokat, minden mennyiségben
HAVAS, Budapest. IV. Havas-utca 7
Telefon 38-23-44

Szerdán megkezdik a nyugdíjak kifizetését

A m. kir. városi katonai parancsnokság az 5905/1940. kat. köz. szám alatt Nagyvárad városban állandó lakóhellyel bíró állami nyugdíjasok november havára eső nyugdíjárándóságának kifizetéséről a következő hirdelményt adta ki:

Felhívom az érdekelt állami nyugdíjasokat, hogy a folyó évi november havára eső nyugdíjaik felvétele végett a kapott sorszámmal együtt a pénzügyigazgatóság főpénztáránál (Rákóczi-ut 29. sz.) földszint, az alábbi sorrendben jelentkezzenek:

November 13-án d. e. 8—1-ig 1—300 sz.-ig

November 14-én d. e. 8—1-ig 301—600 sz.-ig

November 15-én d. e. 8—1-ig 601—900 sz.-ig

November 16-án d. e. 8—1-ig 900-tól végig.

Aki az esedékes nyugdíjának felvétele végett kellő időben nem jelentkezik, annak nyugdíját a hatóság kénytelen lesz az Illetmény Hivatalhoz visszaküldeni.

Nagyvárad, 1940. november 11.

Vitéz Rajnay Károly, s. k.
tábornok, városi katonai parancsnok.

Az ingatlanforgalmi jogosítványok ellenőrzése

A m. kir. Nagyvárad város katonai parancsnoksága 6072/1940. kat. köz. szám alatt a következő rendeletet adta ki:

Az ingatlanforgalmi jogosítványok ellenőrzése érdekében, illetve felülvizsgálatoképpen elrendelem, hogy az összes ilyen jogosítványokkal rendelkezők f. hó 14-én délelőtt 10 órakor igazoló okmányaikkal együtt jelenjenek meg a városháza I. emelet 2. sz. szobájában.

Nagyvárad, 1940. november 12-én.

Vitéz Rajnay Károly, s. k.
tábornok, városi katonai parancsnok.

Hatósági leltározások

Cinghita János tulajdonát képező gróf Bethlen István-utcán lévő ezidőszertől gazdaságilag maradt műhelynek hatósági leltározását rendelem el és annak foganatosításával a gazdasági ügyosztályt bízom meg.

Felhívom az érdekelteket, hogy a leltározott céggel szemben fennálló magánjogi igényüket a leltározással megbízott városi katonai parancsnokság gazdasági ügyosztályánál, I. em. 21. sz. a. 8 napon belül jelentésk be.

Vitéz Rajnay Károly, s. k.
tábornok, városi katonai parancsnok.

Katonai állatorvosi szemle a nagyváradai lovak, öszvérek és szamarak fölött

A m. kir. Nagyvárad városi katonai parancsnokság katonai ügyosztálya 4258/1940. sz. alatt a következő hirdelményt adta ki:

A Vezérkar főnökének folyó évi október hó 19-én kelt 6048. sz. rendeletére Nagyvárad város területén lévő lovakat, szamarakat és öszvéreket egy állatorvosokból álló bizottság a napokban fogja malleinezni. Ezen rendelet folytán felhívom az összes ló-, szamar- és öszvér-tulajdonosokat, hogy folyó évi november hó 15-én és 16-án délelőtt fél 10 órától délután 2 óráig lovaik, szamaraik és öszvéreik bejelentése céljából a katonai ügyosztály, városháza II. emelet 26. számú szobájában okvetlenül jelenjenek meg, mert aki a bejelentést elmulasztja, az állategészségügyi törvény értelmében kihágást követ el s ezért a legszigorubb büntetésben fog részesülni.

A jelentkezés sorrendje a következő: folyó évi november hó 15-én délelőtt fél 10 órától délután 2 óráig a A—K kezdőbetűig bezárólag, november 16-án délelőtt fél 10 órától délután 2 óráig az L—Zs kezdőbetűig bezárólag kezdetű vezetéknevű tulajdonosok jelentkezzenek az említett helyen.

Nagyvárad, 1940. november 11.

Vitéz Rajnay Károly, s. k.
tábornok, városi katonai parancsnok.

Második napja tárgyalja a statáriális bíróság a kézigránátos terrorszervezkedés bünperét

Érdekes részletek a tárgyalásról. Ítélet holnapra várható

A budapesti királyi ügyészség robbanóanyag felhasználására szolgáló készülékek jogosulatlan szerzésével és tartásával elkövetett bűntett, továbbá az állam és társadalmi rendjének erőszakos felforgatására irányuló bűntett miatt rögtönítélő bíróság elé utalta Klima József 31 éves állástalan magántisztviselőt, Magyary Bertalan 32 éves géplakatos, Cseh Lajos 34 éves asztalosüzemtulajdonost, Pajor Lajos 34 éves gyári munkást, Magyary Lajos 31 éves géplakatossegédet, Grünzweig János 42 éves asztalossegédet, Ferencz Károly 30 éves asztalossegédet, Németh István 31 éves cipészsegédet, Rády Sándor 26 éves gyári segédmunkást és Rády Mihály 24 éves kerámikust.

A nagyszabású statáriális bünper tárgyalását hétfőn délelőtt 10 óra után kezdte meg Semák Jenő, a büntetőtörvényszék és a rögtönítélő bíróság tanácselnöke. A vádlottak padján szuronyos fegyverek között megbilincselve foglaltak helyet a vádlottak.

Az elnök felkérésére Buzássy Lajos ügyész ismertette az iratokat, majd az elnök sorra vette a vádlottak személyi adatait. Ennek során megállapította, hogy Klima Józsefet 1939-ben a pestvidéki törvényszék robbanóanyag tartása miatt jogerősen hathónapi börtönrre ítélte, amelyet ez ki is töltött. A többi vádlott közül Magyary Bertalan, Cseh Lajos, Pajor Lajos és Rády Sándor lopásért kisebb-nagyobb szabadságvesztés büntetéssel már szintén büntetve volt.

Az adatok ismertetése után az elnök a tanukat szólította. Csak két tanu jelent meg. Az elnök elrendelte Okos Sándor, Domonkos Antal, Benke Antal, Tasnádi Róbert, Mészáros István, Szabó Gábor, dr. Szabonyi László és Lukács Béla tanuk azonnali elővezetését, a megjelent két tanu pedig délután 4 órára rendelte újra vissza.

Az elnök intézkedésére a vádlottak kezéről levették a bilincset, majd védőjükül Kiss Gézárt és Kisszely Alajost rendelték ki.

Fegyveres titkos alakulat.

Ezután Buzássy Lajos ügyész felolvasta a vádiratot. Eszerint a letartóztatásban levők, valamint a szökésben lévő Iván Pál és a statáriális bíróság elé nem állítható Harinek József Ujpesten és környékén az 1939. év végétől 1940. október végéig terjedő időben rendvédelmi alakulat elnevezéssel a közhatalomnak forradalmi uton, rajtaütésszerűen, fegyveres erővel való megszerzése céljából katonailag fegyvelmezt, 1940. szeptember és október hónapokban vasárnaponként zártkörű fegyvelmező, menetelési és forduló gyakorlatokat végzett, továbbá két esetben kézigránát használatának oktatásában részesített fegyveres titkos alakulatot szervezett, amely alakulatban a megbeszélésen megjelenteket nem név-, hanem származás, illetve lakóhely szerint jelölték meg, hogy minél kevesebben ismerjék névszerint egymást.

Az alakulat számára Klima József zöld svájci sapka és táborizöld színű kezes-lábas ovrál beszerzését és rendszeresítését határozta el. A mintákat be is szerezték, a sapkák árára egyesektől pénzt szedték be. Kimondták, hogy mindenki jelvényt kap, amelynek egyik oldalán Szálasi arcképe, a másik oldalán a tulajdonos nevének kezdőbetűi lesznek. Ezzel a jelvényvel fogják igazolni a szerintük eljövendő nemzeti szocialista államban rendvédelmi tagságukat. A jelvényekre és a fegyverkezésre Klima József pénzt gyűjtött. Az alakulat jelmondata ez volt: „Halál az árulókra és a fecsegőkre!” Kimondták, hogy aki kilép, az áruló.

A szervezet tagjait Klima József katonai jellegű alakulatokba osztotta be. Parancsára 1940. szeptember 29-én és október 6-án kézigránátokról és használatukról szemléltető gyakorlati előadást tartottak.

Az alakulatba Cseh Lajos és Magyary Bertalan reiparancsnokok voltak. Magyary Bertalan adta ki a közvetlen utasítást, hogy oktatói kell a kézigránát szerkezetét és használatát.

A többi vádiott a szervezet tagja volt. Abban tevékeny részt vett az összejöveteleken, a gyakorlatokon megjelent. Ezenkívül Pajor Lajos szeptember 29-én részt vett egy kézigránátból gyakorlaton, ennek céljára egy éles kézigránátból eltávolította a robbanóanyagot, továbbá kézigránátokat rejtgetett. Magyary György, Grünzweig János, Ferencz Károly és Németh István kézigránátokat rejtgetett. Németh István ezenkívül szállást és utiköltséget adott Iván Pálnak és Harinek Józsefnek. Rády Sándor ez év október 6-án 20—25 rendvédelmi alakulatot gyakorlatoztatott. Rády Mihály október 6-án és 16-án menetgyakorlaton vezényelt és egy fagránátot mutatott, hogy azzal fognak gyakorlatozni.

Vándorló kézigránátok.

A mozgalom és szervezkedés céljaira Klima József szeptember végén vagy október elején nagyobb mennyiségű, emberéletkioltásra és rombolásra alkalmas robbanóanyagfelhasználásra szolgáló készüléket szerzett be. Ezenkívül Klima az 1940. szeptembervégi katonai szolgálat idején a katonai bűnvádi eljárás alatt álló és letartóztatásban levő Herpai János törzsfegyvermestertől 250 darab kézigránátot kapott, 150 darabot 50—50 darabos eredeti csomagolásban ládában, 100 da-

„Hullahegyet fognak majd látni“

A vádlottak közül elsőnek Klima Józsefet hallgatták ki. Kijelentette, nem érzi magát bűnösnek. A nyilaskeresztes pártnak nem tagja. A Hungarista Pártnak tagja volt. Vádlott-társaival egy lövészegyesületben ismerkedett meg. A mozgalmat nem ő indította el. Az ujepesti nyilaskeresztes pártnak volt egy ifjúsági csoportja, amely klubéletet élt. A csoport annakidején Szálasi testőrgárdája volt, amely reprezentatív célokat szolgált. Egyes utjain annakidején Szálasi kísérték és az ő biztonságára felügyeltek. Később — vallotta — megtudták, hogy Ujpesten kommunista szervezkedés folyik, ezért figyeltek egy házat. Arra az esetre, ha a nyilasok kormánya kerülnek, ezzel a csoporttal akarták az átmeneti idők rendjét biztosítani.

— A párt a maga magatartását kifogásolta is? — kérdezte az elnök.

— Igen, valamit hallottam róla, de nekem közvetlenül nem jutott tudomásomra.

— Maga október 6-án megjelent a pártnál és kérte, hogy embereit külön osszák be a menethe, mert ha nem, szétveri az egész brancsot és hullahegyet fognak majd látni.

— Ez ötödikén volt, én akkor ittas állapotban voltam.

Klima ezután elmondta, hogy a kézigránátkezelés tanítása Iván gondolata volt. Ő három puskát szerzett. A fegyverekkel és kézigránátokkal az volt a céljuk, hogy a kommunisták szervezkedését megakadályozzák.

— Amikor Szálasi kijött, — folytatta — hallottam, hogy azt mondta: — csináljunk már semmit, a jövőben minden megy magától a helyes uton.

Elmondta ezután, amikor megtudta, hogy Rádynál megtalálták a kézigránátot. Ivánnal együtt megszökött. Őt Szentgotthárdon elfogták.

Kézigránátok az ágy alatt.

Magyary Bertalan a következő vádlott, elmondta, hogy tagja a nyilaskeresztes párt ujepesti csoportjának, előzőleg a Hungarista Párt tagja volt. Tudott a nyilaspárt ifjúsági csoportjáról. A külön csoportnak a hatalom átvétele után is szerepe lett volna. Az ujepesti gyakorlaton csak egyszer volt kint, október 6-án. Hatvan-hetvenen lehettek. Iván Pál foglalkozott velük, vezényelt nekik. A kézigránátokkal való

Alapítási év 1888.

Leitner Márton és Fiai

Dús választék textil- és divatcikkekben. Az ország legkiválóbb gyártmányai képviselve — Pamut-, gyapju- és selyemárúk — **Legolesőbb szabott árak**

Telefon: 24—13

rabot pedig egyenként zsáokban. A gránátok egy részét Cseh Lajos, Klima József és Iván Pál segítségével Ujpestre szállította Pajor Lajoshoz, ki ágya alatt rejtgette. A szabadon levő gránátok másik részét Magyary György és Magyary Bertalan Iván Pál segítségével házuk fűskamrájában rejtették el.

Magyary György, Grünzweig János, Ferencz Károly és Iván Pál az eredeti csomagolású 150 kézigránátot Magyaryék pincéjében ásta el.

Nem sokkal ezután Klima az egyenként tárolt kézigránátokból 50 darabot elvitt és október 15-én Németh Istvánhoz juttatott, aki egy zsirobödönben és egy vederben elzárva a gránátokat, pomázi szőlőjében rejtette el.

Rády Sándor és Rády Mihály október 23-án lakására vitte a három ládba csomagolt 150 kézigránátot. Rády Sándor a ládákat előbb ágya alatt rejtgette, majd két ládat a fűskamrában ástott el, a harmadikat pedig ugyanott elrejtette. Magyary György október 26-án a nála rejtgetett kézigránátokat Ujpesten az Eötvös-utca 32. számú villa kerítésénél elásta.

Klima József ezenkívül beszerzett egy 7.65-ös Frommer-pisztolyt, egy Steyr-pisztolyt, egy forgópisztolyt és egy 9.55-ös Mannlicher-puskát. A szökésben levő Iván Pál két átalakított karabélyt szerzett. A puskák közül egyet Cseh Lajos őrzött, másik kettőt Magyary Bertalan rejtgetett.

gyakorlatozásról semmit sem hallott. Ezután a kézigránátok és egy puska rejtgetésének részleteiről vallott.

— Nem mondta meg Iván Pál, hogy mi a céljuk ezeknek a kézigránátoknak? — kérdezte az elnök.

— Iván Pál azt mondta, hogy az utolsó pillanatban majd kiderül.

Cseh Lajos, a harmadik vádlott kijelentette, hogy nem érzi magát bűnösnek. Tagja a nyilaspártnak, előzőleg tagja volt a Hungarista mozgalomnak. Hallotta, hogy a kommunisták fegyverkeznek és ha valami történnék, akkor nekik kell leverni a zavargást. Pajor Lajos szintén tagadta bűnösségét. Nem volt tagja sem a Hungarista, sem a nyilaspártnak. Klima a említette neki, hogy szabadcsapatféle alakulatot akar szervezni. A gyakorlatozásokban nem vett részt. Iván egyszer két bádogládát és egy zsákot hozott a lakására. A csomagban kézigránát volt. Az ágy alá dugta. Később elvitték tőle.

Magyary György kijelentette, bűnösnek érzi magát. Az ujepesti nyilaspárt tagja. Hallotta, hogy Klima rendvédelmi gárdát akar alakítani arra az esetre, hogy ha a nemzeti szocialisták átveszik a kormányzatot, le tudják törni a rendbontókat, a kommunistákat és zsidókat. A Lóversenytéren Rády Sándor oktatta őket gyakorlatra. Iván pár kézigránátot hozott hozzá, ezeket később elásta. Grünzweig János vádlott nem érzi bűnösnek magát. Tagja a nyilaspártnak és a rendvédelmi alakulatnak. A kézigránát gyakorlatnál ő is kivonult a lóversenyterre. Utána futbaloztak. Ferencz Károly szintén nem érzi magát bűnösnek. A Hungarista Párt tagja volt, a nyilaskeresztesnek nem. A kézigránátok ide-oda szállításában résztvett.

Németh István bűnösnek érzi magát. Először Hungarista volt, később nyilas lett. Pomázon a nyilasok körzetvezetője. Klimától 50 darab kézigránátot vett át és Pomázra vitte.

Rády Sándor vádlott elmondta Iván mutatta neki, hogyan kell banni a kézigránátot. Öccsével együtt 150 darab kézigránátot szállítottak Magyary lakásáról az ő lakására. A gránátokat elásták. Rády Mihály az utolsó vádlott, tagadta bűnösségét. Résztvett ugyan összejöveteleken, de soha semmibe nem szölt bele. A kézigránátok szállításában segített, de nem tudta, hogy mit visznek.

A vádlottak kihallgatása után az elnök fél-

Csütörtökön indul a **Belvárosi Filmszínház**
A szezon legjobb magyar vígjátékával
Páger Antal, Simor Erzsi, Pethes Sándor
ragyogó filmbohózata

Szervusz Péter!

Ma, utoljára:
Páger Antal

Évforduló

DORIAN Filmszínház

„Móricz Zsigmond“

óriási szinpadi és könyvsikert elért műve filmen

Légy jó mindhalálig!

Szereplők: Csontos Gyula, Rózsahegyi Kálmán, Kiss Ferenc, Rádai Imre, Mály Gerő, Gombaszögi Ella, Tolnay Klári, Simonyi Mária, Maklár Zoltán, Dévényi Laci

Ma, utoljára: **Garzonlakás kiadó**

Fü t t t e r e m

Fü t t t e r e m

beszakította a tárgyalást és folytatását délután 4 órára tűzte ki.

A fegyverszakértők véleménye.

Négy óra után pár perccel nyitotta meg Szemák elnök újra a tárgyalást. Utasítást adott a fogházőröknek, hogy a bilincsbe vert vádlottakat szabadítsák meg kötelekűktől.

A bíróság először Szentannay Lázár tüzérfőhadnagy, katonai fegyverszakértőt hallgatta ki, aki arról tett vallomást, hogy a bűnjelként lefoglalt 250 darab kézigyránát mind jó állapotban volt és azok husz kilométeres körzetben alkalmasak a robbanásra. A szakértő véleménye szerint a löfegyverek is használható, jó állapotban vannak és mindegyik fegyver nagy átütő erővel bír.

Komlóssy Ferenc rendőrfelügyelő, törvényszéki hites szakértő mondotta el aztán szakvéleményét, jelentette, megvizsgálta a lefoglalt fegyvereket, amelyek Mannlicher puskák és emberölésre „kiválóan“ alkalmasak. Ugyancsak hasonló értelmű véleményt adott a lefoglalt pisztolyokról is, melyek szerint azok 500 méterről is pontosan találhatnak és emberélet kioltására alkalmasak.

Az újpesti nyilasvezető tanuvallomása.

Ágoston István újpesti gépészmérnök volt az első tanu. Ő az újpesti nyilasok vezetője, aki a nyilaspártnak megalakulása óta tagja. Elmondta, hogy Iván Pál az ifjusági szervező volt, akinek megbízatásait azonban visszavonta, mert utasításait nem teljesítette száz százalékban és magánélete ellen is kifogások merültek fel. — Emiatt duzzogott, nem tetszett neki a dolog, de más szabálytalanságot nem észlelt. Klimával a szabadcsapatban ismerkedett meg. Tudomása szerint Klima nem volt párttag, de észrevette, hogy valaminek szervezkedik. Amikor megkérdezte tőle, ki bízza meg a szervezéssel, mi a szervezésnek feladata, azt a választ kapta, hogy szerepük a rendvédelem s a rend fenntartása a hatalmi átállítás átmeneti napjaiban. Nem tudta, hogy ez a megbízatás kitől származik, valóban a párt adott-e rá utasítást, ezért kikötötte, hogy a nyilaspártnak tagjai között munkáját ne folytassa, mert ha igen, ő jelentést tesz a pártközpontban. Később mégis hallott arról, hogy Klima az ő tagjai között szervezkedik, erre kijelentéséhez képest valóban jelentést tett a központban és megkérdezte, van-e erre Klimának megbízatása, vagy nincs.

A továbbiakról csak annyit tud, hogy Klimát a bejelentés megtörténte után behívták a központba, de hogy ott mi történt, biztosan nem mondhatja meg, csak abból következtet arra, hogy az ő álláspontja győzött, hogy kettejük között rövidesen ezután feszült viszony keletkezett. A Turul Szövetség újpesti törzse október 6-án elött felhívta őket, vonuljanak fel az október 6-i ünnepre, ekkor hallott arról, hogy Klima szervezőtével testületileg akar megjelenni. Klimának arról a kijelentéséről is tudomást szerzett, amikor azt mondotta, hogy hullahegyek lesznek, ha ő és gárdája nem haladhat közvetlenül a vezetőség mögött.

Ágoston István, amikor egyes nyilaskezespárti tagokat vagy vezetőségi embereket megnevezett, állandóan a „testvér“ szót használta. Az elnök megjegyezte erre:

— Tessék csak minden külön megnevezés nélkül, nevéük említeni a szereplőket.

Ezután Buzássy Lajos királyi ügyész intézett kérdést a tanuhoz:

— Tudott on arról, hogy Klima az ifjuság

Jó forgalmu

hentesüzlet

berendezéssel eladó. **Barátky**
Gyár-utca 31

tagjai közül szerzett tagokat?

— Nem — válaszolt Ágoston.

— Tudta ön, — hangzott a második kérdés — hogy a Hungarista Pártban voltak látszólag a pártion kívül állók, de ezek voltaképpen a párt céljainak szolgálatában állottak, akik a párt céljait erőszakosan akarták megvalósítani?

— Erről sem tudok — hangzott Ágoston István felelete.

Elmondta ezután a védő kérdéseire, hogy Klima tevékenységével kapcsolatban tett bejelentésének következménye volt az az egyik nyilas lapban megjelent közlemény, amely tudatta a párt tagjaival, hogy Klima nem tartozik a párt kereteibe. Egyébként Klimát ezáltal, ideges embernek tartotta. Ágoston vallomására esküt tett.

Klima külön szervezete.

A következő tanu Hornyák Ferenc szabó, az újpesti nyilaspárt szervezésének vezetője volt.

— Csak pletykákat halottunk — vallotta — arról, hogy az újpesti vezetőséget valamiféle társaság mindenáron le akarja váltani, mert elégedetlen a munkájával. Amikor a Turul Szövetség újpesti törzsének október 6-i meghívásáról tudomást szereztünk, jelentkezett nálam Klima azzal, hogy ő gárdájával külön akar megjelenni. Kérdeztem, mi féle gárdája van, azt válaszolta, egy rendvédelmi alakulat. En mondtam neki, hogy ilyen alakulata a pártnak nincs, ő azonban erősödött, mindegy, neki van egy szervezete, amely külön akar kivonulni. Még azt is hozzátette, hogyha ez nem megy, ő szétvereti az egész társaságot. Ne akadályozzák meg őket, mert könnyen megtörténhet, hogy hullahegyek hevernek majd az utcán. Ezt különben többen is mondták nekem. A halottakról jelentést tettem Ágostonnak, aki ezután beszélt is velük. A városvezető csak akkor engedte meg külön felvonulásukat, amikor Klima becsületszavára kijelentette neki, hogy előző fenyegető szavait nem tartja fenn. A tanu ezután Buzássy Lajos királyi ügyész néhány kérdésére válaszolt, majd a védők tettek fel kérdéseket.

Detektívek vallomása.

Bánhidai Ottó detektívfelügyelő, aki a nyomozásban részt vett, elmondotta: tudomására jutott, hogy Klima József Újpesten szervezkedést indított meg. Itt és a környező falvakban rendvédelmi alakulatot állított fel, kézigyránátokat szerzett Herpai örömostertől, a megyeri réten Klima és Magyary Bertalan vezetésével gyakorlatokat folytattak.

Dr Kiszely Alajos védőnek arra a kérdésére, hogy a szervezkedés a kormányzat, vagy a kormány valamelyik tagja ellen irányult-e, a tanu kijelentette: erre nem merült fel adat.

Okos Sándor az egyik nyomozó detektív arról vallott, hogy a vádlottakat ő hallgatta ki több társával együtt. Klima azt mondotta előtte, hogy azért szerz kézigyránátokat, mert a nyilas-keresztes párt hatalomra jutása esetén esetleges ellenállást ezzel akarja megtörni. Azt nem mondta előtte Klima, mintha a fegyverek segítségével ő a hatalom birtokába akartak volna jutni. Erős nemzeti szocialistának vallotta magát és a hatalom átvétele után ő akarta Újpesten a rendet fenntartani. Vallomásukból tud arról, hogy a vádlottak katonai gyakorlatokat végeztek.

Dr Buzássy Lajos királyi ügyésznek arra a kérdésére, tettek-e a vádlottak olyan vallomást, hogy szervezetüknek ugyanaz volt a célja, mint a Hungarista mozgalom egyik alakulatának, a detektív így válaszolt:

— Igen, erről többen is tettek vallomást.

Elmondta még azt is, hogy tanuvallomásokból tudja: a szervezkedés titokban folyt s ezt bizonyítja, hogy a tagok nem a nevükkel szerepeltek, hanem számokkal, lakóhelyükkel különböztették meg őket.

Földalatti szervezkedés.

Dr Kiszely Alajos védőnek arra a kérdésére, van-e tárgyi bizonyíték arra vonatkozóan, hogy a szervezkedés az állami és társadalmi rend felforgatására irányult volna, a tanu a következőket válaszolta:

— Azt tudom, hogy földalatti szervezkedés

folyt, de tárgyi bizonyíték erre vonatkozóan nem merült fel.

A következő tanu Dombay Antal detektív elmondotta, hogy részt vett a vádlottak kikérdezésében, a házkutatásokban és Magyary Györgynek előállításában. Az elnök megkérdezte a tanutól, hogy a nyomozás során szerzett-e olyan terhelő adatot, amelyből biztosan következtetni lehetett arra, hogy a vádlottak vagy közülök bárki is az állami és társadalmi rend erőszakos felforgatására törekedtek. A tanu kijelentette, hogy ilyen adat nem merült fel. Elmondotta a továbbiakban, hogy a rendvédelmi alakulat szellemi vezetője Klima volt, a tényleges szervező azonban Iván Pál, aki az emberanyagot hozta.

A további kérdésekre a tanu előadta, hogy amikor Klima kihallgatása során Klima vallomásáról a jegyzőkönyvet diktálta, azt írta bele, hogy ez a szervezkedésük utcai tüntetések esetére szólt. Klima erre kérte át, huzza ki a „tüntetés“ szót, mert ők utcai harcok esetére szervezkedtek.

Klima kifejezetten nem beszélt arról, hogy az utcai harcokra milyen kapcsolatban kerülhet sor.

Bencze László detektív az elnök kérdésére, hogy a nyomozás során ténybeli adatok felmerültek-e tekintetben, hogy a vádlottak az állami és társadalmi rend erőszakos felforgatására törekedtek, a detektív kijelentette, hogy a rendelkezésre álló adatok alapján az volt a meggyőződése: nem a jelenleg fennálló társadalmi rend ellen szervezkedtek a vádlottak, hanem céljuk az volt, hogyha a hatalmat meg tudják szerezni, akkor majd rendőri szolgálatot végeznek céljaik védelme érdekében.

Tasnádi Rezső pestújhelyi detektív ugyan csak azt vallotta, hogy nem tud olyan adatról, amely azt bizonyítaná, hogy a vádlottak az állami és társadalmi rend erőszakos felforgatására törekedtek volna. Hasonló értelemben vallott Takács Pál detektívgyakornok. Mészáros István detektív, aki még elmondotta, hogy Ferencz Károly vádlottat ő kérdezte ki többek között arról, hogy alkotmányos uton, vagy erőszakos uton óhajtották megszerezni a hatalmat? Ferencz azonban erre nem tudott semmiféle választ adni. Szabó Géza detektív és dr Bónis László rendőrségfőigazgató vallomásaikban kijelentették, hogy nem tudnak arról, hogy a szervezet tagjai fogadalmat vagy esküt tettek volna.

Orvosi vélemény a vádlottakról.

Rövid szünet után került sor az orvosszakértők meghallgatására.

Dr Vitray Antal jelentése szerint a vádlottak egyike sem szenved szervi betegségből.

Szecsődy Imre dr elmeszakértő megállapította, hogy elmebetegség tünetei egyiknél sem fordulnak elő, szabad akarathatározásában a vádlottak egyike sincs korlátozva. Az elnök kérdésére előadta még, hogy Klima József magatartása orvosiilag érdekes képet mutat, amennyiben ez a vádlott állásnélküli magántisztviselő és különösen tartja, hogy gimnáziumi érrettségével bíró egyén ahelyett, hogy valami munkában foglalkozással töltene idejét, inkább ilyen szervezkedésben vesz részt. Azonban ez még nem jelenti azt, mintha szabadhatározásában korlátozott lett volna.

Dr Bakody Aurél ellenőrző elmeszakértő véleménye szerint Klima és Pajor pszichopátiás egyének.

Kedden délelőtt tovább folytatták a tanuki hallgatásokat.

Rendes bíróság elé utalták Klima és társai bűnperét

Budapestről jelentik: (MOT.) A budapesti büntetőtörvényszék, mint rögtönítélő bíróság úgyhatározott, hogy Klima József és társai bűnügyét a rendes bíróság elé utalja. A vádlottak továbbra is letartóztatásban maradnak.

Merano szálloda

BUDAPEST IV., Bécsi-utca 2.

Központi fűtés. Hideg-meleg folyóvíz.
Pensiórendszer. Igen mérsékelt
árak. Olcsó havi bérlet.A legkellemebb családi
ház a Belváros szívében

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD, SZILÁGYI DEZSŐ-UTCA 5.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 30 P, félévre
15 P, egy óra 2.50 Pengő
Egyes szám ára 10 fillér

Telefon: 12-27.

Postatakarékpénztári csekk számlánk
száma: 72301.

ELŐKÉSZÜLET ÁRPÁDHÁZI SZENT ERZSÉBET ÜNNEPÉNEK MÉLTÓ MEGÜLÉSÉRE. Nagyvárad. Saját tud. A római katolikus anyaszentegyház és az egész Magyarország november 19-én üli Árpádházi Szent Erzsébet ünnepét. A nagyvárad-olaszi plébániatemplomban Szent Erzsébet ünnepének méltó előkészítésére három napi ájtatosságot tartanak. November 16, 17 és 18-án este fél 7 órakor szentbeszéd lesz és ájtatosság. Az ünnep napján, november 19-én reggel fél 9-kor ünnepi szentmise és közös szentáldozás. A plébános szeretettel hívja meg az előkészítő ájtatosságokra és az ünnepi szentmisére az egész város katolikus társadalmát.

SZIGORUAN MEGBÜNTETIK A FAREJTEGETŐKET! Budapestről jelentik: A Magyarország írja: Azokat a fatermelőket és fakereskedőket, akik készleteiket nem jelentették be, szigorúan megbüntetik. Készleteiket elkobozzák és a közfogyasztás céljaira használják fel. A farejtegetőket ezenkívül súlyos pénzbüntetéssel is sújtják. (MTI.)

HORIA SIMA LÁTJA EL IDEIGLENESEN A MINISZTERELNÖKI TEENDŐKET. Bukarest. (MTI.) A kormány tagjai minisztertanácsot tartottak, amelyen elhatározták, hogy Antonescu római tartózkodása alatt a miniszterelnöki teendőket Horia Sima helyettes miniszterelnök látja el.

Frenczel Sándor üvegsziszolda

Tábla-üveg nagy raktár
Épület üvegezés
Képkeregetés

Nagyvárad, Szt.-János utca 44
Telefon: 19-13

A romániai német katonaoktatási központok megkezdik működésüket. Bukarestből jelentik a MTI: Hétfőn nyitlak meg Románia különböző városaiban a német katonaoktatási központok. Ezzel megkezdődik a tulajdonképpeni együttműködés a román és a német hadsereg között. A lapok felhívják a románság figyelmét, tegyen félre minden tartózkodást és lássa szívesen a német missziót.

A Kereskedelmi Csarnok közleményei. A városi katonai parancsnokság rendelete értelmében a fakereskedők kötelesek az eladási árakat települőkön, üzletükben, irodáikban kifüggeszteni. — A szakosztály vezetősége az árjegyzéket a rendeltetvénybe vételével elkészítette és azokat tagjaink, titkári hivatalunkban díjmentesen megkaphatják. — Bőrkereskedő tagjainkat kérjük, hogy anyagigényeik bejelentése, illetve az ehhez szükséges nyomtatvány kitöltése végett titkári hivatalunkban személyesen megjelenni szíveskedjenek. — Testületünk hivatalos helyiségei a Kereskedelmi Csarnok épületében vannak elhelyezve. — Telefon számunk 13-36.

Zsidók nem árulhatnak monopólium Romániában. Bukarestből jelentik: (NTI) Törvényrendelet jelent meg, amely megtiltja, hogy zsidók monopóliumokat áruljanak.

A nagyvárad-i Katolikus Legényegylet vezetője köszönetét fejezi ki mindazoknak, akik a szegedi vendégek elszállásolásában és az egész napi ünnepség zavartalan lebonyolításában segítségére voltak.

Keresztvíz alá tartották Árvay Katalin Emesét

Árvay Katalin Emesét, Árvay Árpádnak, a Magyar Lapok munkatársának és országgyűlési képviselőnek harmadszülött gyermekét kereszteltük ma délelőtt a Szent József szanatórium kápolnájában. Ebben a szanatóriumban jött a világra a kis Katalin Emese néhány nappal ezelőtt. Ott voltak a keresztelők az édesanya, Jolánka asszony, az édesapa Árvay Árpád, aki budapesti elfoglaltságai közül szakította ki magát és utazott le Nagyváradra erre az ünnepélyes alkalomra, a kis család tagjai: László-Attila, első gimnázista, akit nemrég az a megtiszteltetés ért, hogy a rádióban is szerepelhetett. Zolt, a kis óvodás, aki egy kissé bosszankodik, hogy nem fiú testvérke született, hanem leány s így nincs kinak továbbítani az utleget, amiket bátyjától kapott. A keresztvíz alá Markovics Manó és Markovics Manóné keresztelők tartották a kis újszülöttet s jelen volt a szertartáson Cziffra Kálmán, valamint Scheffler Ferenc, a Magyar Lapok igazgatója és a lap egy munkatársa a szerkesztőség képviselőjében. A keresztelési szertartást Halász Gyula c. kanonok-plébános végezte s a kis Katalin Emese hangos kiáltásokkal vette tudomásul a keresztény társadalomba való ünnepélyes bevonulását. Ebből az alkalomból szeretettel üdvözljük Árvay Árpádot, úgyszint mint munkatársunkat, úgyszint mint országgyűlési képviselőt, aki mint háromgyermekes apa is tanúságot tesz amellett az áldozatos, nemzeti építő szellem mellett, amelynek szolgálatába szegődött.

MAGANGÉPKOCSIK NEM KAPNAK BENZINT TÜRÖKORSZÁGBAN. Istanbulból jelentik a Bud. Tud.: A török kormány a magangépkocsik részére beszüntette a benzinkutalást.

BETILTOTTÁK A MAGYAR SZÍNHÁZAK MŰKÖDÉSÉT ROMÁNIÁBAN. Bukarest. (MTI.) A színházak főfelügyelősege annakidején elrendelte, hogy a kisebbségi színházak záros határidőn belül adjanak be kérvényt működési engedélyük megszerzése érdekében. Tekintettel, hogy november 11-ig csupán a német színház részéről érkezett be felyirányú kérelem, a többi kisebbségi színház működését betiltották.

A nagyvárad-i tűzérostály jólsikerült lovasmérkőzése

Nagyvárad. Saját tud. A Nagyváradon elhelyezett tűzérostály nagysikerű, pompás lovasmérkőzést rendezett vasárnap a repülőtéren. Tíz óra előtt egymásután érkeztek a mérkőzés színhelyére fogatokon, autókon és társalgépkocsikon a város és a vidék uri társadalmának tagjai s a mérkőzés kezdetére szépszámú, előkelő közönség gyűlt össze. A versenyzők már a kora reggeli órákban gyakorló edzést tartottak a repülőtéren. Lovasok, hatosfogatok és fogatok jelentek meg és sokan végig nézték a „bemelegítő” ugratásokat is.

Pontosan 10 órakor trombitaszó jelezte Bogányi Károly tábornoknak, a debreceni VI. hadtest tűzérparancsnokának érkezését. Kiséretében érkezett Dankó János alezredes és Kövér Ákos őrnagy. A vendégek elfoglalták helyüket s Kovács és Grafy alezredesek — a zsűri vezetői — intézkedtek a verseny megkezdésére.

Altiszti, majd tiszti díjugratásokkal kezdődött a mérkőzés műsora. Az altisztek és tisztek a következő helyezéseket érték el:

Altisztek helyezése: 1. Zsupos huszár szakaszvezető. 2. Petró tűzér szakaszvezető. 3. Zsidi huszárörrmester. 4. Fodor tűzér szakaszvezető. 5. Csorba tűzester. 6. Titkos huszárörrmester.

FEKETE PESTIS KINÁBAN. Sanghából jelentik a Német Távirati Iroda: A Csekiang tartománybeli Ning-Po-ban fekete pestis járvány lépett fel. 150 beteg közül eddig 60 halt meg. (MTI.)

Jugoszlávia Magyarországból fedezi sósószükségletét. Belgrádból jelentik a Budapesti Tudósító: Jugoszláv gazdasági körök elhatározták, hogy ötezer vagon só hoznak be Magyarországból. Ennek ellenében birkabőrt, tannint és esetleg cukorrépat szállítanak.

Okleveles tanár rendes és magántanulók lekiismeretes előkészítését csoportosan is vállalja; magyar nyelv és helyesírást, gép- és gyorsírást, könyvelés-levelezést jutányosan tanít, Nagyvárad, Beöthy Ödön-u. 42., kapuval szemben.

Kövér Gusztáv három hétre Genfbe utazott. Budapestől jelentik: (MTI.) Kövér Gusztáv, a kisebbségek központi irodájának igazgatója, aki tudvalevően egyben a magyar parlamentnek is képviselője, a tegnapi nap folyamán Genfbe utazott. Egyidejűleg a képviselőház elnökéhez intézett kérésében három heti szabadságot kért az üléséről való távollamaradásra. A hírek szerint Kövér Gusztáv genfi utazása összefüggésben áll francia nyelvű kisebbségi könyve megjelenésével is, amelynek harmadik kötete a napokban hagyja el a sajtót.

Temetés. Kulcsár István mészáros és hentesiparos 69 éves korában meghalt. Temetése szerdán délután fél 4 órakor lesz a Steinberger-kápolnából. (Erdélyi „Concordia”).

Megkezdtek a szegényakció felajánlott pénzügyeinek beszedését. Nagyvárad. Saját tud. Kedden a reggeli órákban elindult a városban a szegényakcióra felajánlott havi adományok összegyűjtésével megbízott 3 nő és 1 férfi. Mind-egyiknek különleges megbízása van, pécetes nyugtakönyvvel rendelkeznek és az átveti felajánlott összeget a helyszínen nyugtazzák és aláírják. A városnak havonta mintegy 10 ezer pengőre van szüksége. Ez az összeg minden bizonynyal összegyűl, tekintve, hogy mintegy 16 ezer önkéntes ajánlóra számítanak és erre a célra a városháza is évi kétmillió lelt állapított meg. A pénzeszedők kis fémtáblát is árulnak, amelynek ára 30 fillér. A táblán ez a felírás áll: „Tilos a koldulás”. Ezt a táblát ki kell tenni az ajtón, mivel a város a felajánlott összegből akarja segíteni a város szegényeit, ebből az összegből tartják fenn a jövőben a toloncházat, a melege-dőt és a népkonyhákat.

Szerdán: Kolping-Elektrika mérkőzés. Nagyvárad. Saját tud. Szerdán délután a Kolping jóképességű labdarugócsapata játszik az Elekrika együttese ellen az Erzsébet-ligeti pályán. A mérkőzést délután 2 órakor kezdik meg.

Tisztek helyezése: 1. Szaploneczay huszár-főhadnagy. 2. Petkóczy tűzér-főhadnagy. 3. Tartsay huszár százados. 4. Demeter hadapród-tűzmesier. 5. Szaploneczay huszár-főhadnagy. 6. Ráth huszár hadapród-örmmester. 7. Vásárhelyi tűzérzászlós.

„Jeu de barre” következett. Először Kovács huszár-főhadnagyot kergette v. Petkóczy tűzér-főhadnagy és Demeter hadapród tűzmesier. Később Ráth és Budaházy tűzér hadapród-örmmesterek Vásárhelyi tűzérzászlóst üldözték. Az üldözők feladata az volt, hogy le tudják tépni az üldözött vállán elhelyezett szalagot. Az izgalmaiban bővelkedő szép lovasjáték egyes fordulatait nagy érdeklődéssel és tetszenyilvánítással fogadta a közönség.

A lovasjáték után hatosfogat carussel következett, majd négy löveg különböző alakzatban és vágásban gyönyörködte a közönséget. Befejezésül Tartsay huszár százados és v. Petkóczy tűzér-főhadnagy kettesfogathajtással szórakoztatták a megjelenteket.

A nagysikerű lovasmérkőzést vívő Kovács Elemér alezredes, osztályparancsnok irányította és a rendezésben Brenner Miksa százados, vívő Petkóczy István főhadnagy és Vásárhelyi Andor százados vett részt.

Fátia Negrá romantikus alakja megelevenedik filmen. Jókai örökbecsű regényének gyönyörű filmváltozata

Szegény gazdagok

Főszerepben: Szelecki Zita, Uray Tivadar, Vaszary Piri, Mály Gerő

Diszbemutató csütörtökön az **Apollóban**

Ma visszavonhatatlanul utoljára:

Bors István

Carlton szálloda

a Dunapart polgári jellegű szállodája a Belváros szívében.

Étterem, kávéház a házban.

Olcsó sörözőnk közkedvelt.

Kedvezményes szobaárak

Időszerű gazdasági útmutató

A visszatért országrészeknek az anyaország gazdasági rendjébe való zökkenésmentes bekapcsolódása

(Tizennegyedik közlemény.)

Fényüzési forgalmi adó

A fényüzési forgalmi adó tárgya a fényüzési tárgyakkal belföldön ellenszolgáltatás mellett teljesített átruházása. Fényüzési adót az általános forgalmi adótól eltérően csak egyszer kell leróni.

Egyezség. — Kivetési átalány

Lehetséges a forgalmi adóknak egyezség alapján, átalányösszegben való kivétele is. Ilyenkor az egy-egy kivétési időszak tartama alatt elért nyers (bruttó) bevételből az igazolhatóan adómentes bevételek levonása után mutatózó adóköteles bevétel alapján való adómegegállapítás a meglévő könyvelés miatt nehézségbe ütközik, a kimenő számlák alapján való adófizetés kérhető szabályszerű könyvvezetés esetén. A be nem folyt összegek adóbevallás szerint levonhatók. Az adóbevallás az adó-kivetési időszak utáni 15 nap alatt benyújtandó. Az adóváltásig feleösszege az adóbevallás benyújtási határidejét követő hó 25. napjáig, a másik feleösszeg pedig a következő hó 25-ik napjáig fizetendő.

A behozatalkor fizetendő *vámforgalmi adót* (adóváltást) a behozatali vámkezelést végző vámhivatal veti ki és szedi be a vámmal együtt.

Forgalmiadómentesség

A forgalmi adóváltás rendeletek következtében a kisiparosoknak egész hosszú sora mentesül az adófizetési kötelezettség alól. Mivel a forgalmi adóváltás rendszernek (egyfázisú adónak) a lényege a gyártás, illetve a behozat-

tal tényére való vetítése a forgalmiadóösszegeknek, ezáltal elérhető volt, hogy a szakmabeli feldolgozóipar, valamint a kereskedelem megszünt forgalmi adóalany lenni. Egyes iparágak abban az esetben is mentesek a forgalmi adófizetési kötelezettség alól, ha az üzem terjedelme a kisipar körét meghaladja. Például a páncélművesipar és szőnyeggyártás, a műfát, hasábfát feldolgozó vállalatok, az építőipari, nyomdaipari, könyv-, és lapkiadó vállalatok, dobozgyárak, mindig feltételezve, hogy e vállalatok gyártmányait már forgalmi adóváltással terhelt anyagokkal állítják elő. Ellenkező esetben vagyis ha adóváltással nem terhelt anyagokat dolgoznak fel, forgalmi adóváltást kötelesek fizetni. Eddig a következő cikkekre nézve jelentek meg forgalmi adóváltás rendeletek: tüzelőanyagok, cukor, gyufa, cukrászipar és cukorkaipari termékek, gyarmatárúk és fűszerek, üveg- és agyagipari termékek, bőrök, bőripari és bőrfeldolgozóipari termékek, textilipari és textildolgozóipari termékek, vas, fém- és műanyagok, vegyszeti anyagok és termékek, erdőgazdasági és faipari termékek, építési anyagok és kőipari termékek, papír- és nyomdaipari anyagok és áruk, szörme és szörmeárúk, liszt — ide sorozható még az adóváltásig jellegű húsforgalmi adó is.

Megjegyzendő, hogy a m. kir. pénzügyminisztérium még a Felvidék visszatérésével kapcsolatosan a magyar forgalmiadók jogszabályairól tájékoztatást adott ki, amely 1-50 pengőért kapható. Fontos ismerni a 3.300/1940. M. E. számú rendeletet is, amely a Budapesti Közlöny 103. számában jelent meg 1940. május 9-én. Ez tartalmazza az új adóváltásigkölcsönök, megjelölve mindenütt a vámtarifaszámokat is.

Hitelkönnyítések.

Az alábbiakban nem adhatjuk az egész magyar hitelrendszer keresztmetszetét, hanem csak azokról az intézményekről adunk rövid tájékoztatást, amelyek elsősorban a kisebb polgári és munkásrétegeket, a tisztviselőket, a kis- és középiparosokat és kereskedőket érintik, melyeknek bizonyos szociális segítő célzata is van. A hitelezésnek egy különleges területét, a házával összefüggő tudnivalókat, a megelőző fejezetben ismertettük, mert a házával összefüggő kedvezéseknek főleg az építkezést előmozdító és így munkaalkalmakat teremtő hatása nyomul előtérbe.

Nemzeti Önállósítási Alap.

Abból a célból, hogy a magasabb iskolai képzettséggel bíró keresztény magyar ifjúságot a hivatalnoki pályáktól elvonja és lehetőséget nyújtson az önálló értelmiségi és gazdasági szabad pályákon való érvényesülésre, másrészt, hogy a gazdasági életben (kereskedelemben,

FERENC JÓZSEF

KESERŰVIZ

iparban) hosszabb idő óta működő alkalmazottak önállósítását elősegítse, a magyar kormány 4600/1937. sz. M. E. rendeletével *Nemzeti Önállósítási Alapot* létesített. Az alaphoz önállósítási kölcsönben részesülhetnek olyan büntetlen előéletű és feddhetetlen jellemű magyar állampolgárok, akik

1. egyetemi vagy főiskolai végzettséggel rendelkeznek, vagy középfokú szakiskolai, vagy középiskolai érettségi bizonyítványuk vagy oklevelük van, avagy szakiskolai végzettségű bizonyítványt nyertek, valamely gyakorlati pályához szükséges szakképzettséget megszerezték és 40 évnél fiatalabbak.

2. Kölcsönben részesíthetők azok is, akik nem rendelkeznek főiskolai vagy középiskolai végzettséggel, szakiskolát sem végeztek, de a gazdasági életben valamilyen ipari vagy kereskedői pályán hosszabb ideje mint alkalmazottak működnek és így szakmájukban megfelelő gyakorlattal rendelkeznek. Ezek az u. n. kisebb végzettségűek a gyakorlati szakmai ismeretek szempontjából az önállósulni kívánóknak kétségtelenül igen értékes részét képezik, akiknek szintén igen jelentős támogatást jelent a Nemzeti Önállósítási Alaphoz nyerhető kölcsön, mert ez a réteg megfelelő anyagi lehetőség hiányában eddig nem önállósulhatott.

(Folytatjuk.)

November 25-ig meghosszabbították a sajtókamarába való jelentkezés határidejét

Cikkíró sem lehet, aki nem tagja a sajtókamarának

Az Országos Magyar Sajtókamara elnökségének jóváhagyásával értesitem az érdekelteket, hogy a Sajtókamarába való felvétel iránti kérvények benyújtási határidejét 10 nappal, azaz november 25-ig meghosszabbítottuk. A Sajtókamara elnöksége tekintetbe vette az iratbeszerzéssel járó nehézségeket és ezt az utolsó határidőt engedélyezte. A kérvények az előző felhívásomban jelzett uton azaz Bihar, Szatmár, Máramaros és Szilágy vármegyékben élő újságírók kérvényei nagyváradi címre (Nagyvárad, Újságíró Otthon „Sajtókamarai ügyben” jelzéssel ellátva), a többi megyékben lakók kérvényei pedig Végh József kartársam címére (Kolozsvár, Ellenzék szerkesztősége) legkésőbb a fenti időpontig beküldendők.

Ez alkalommal arra is felhívom a figyelmet, hogy sem napilapnál, sem heti, havi vagy bármely más lapnál senki sem szerkesztői, sem munkatársi minőségben nem szerepelhet, sőt rendszeres cikkíró sem lehet, ha a Sajtókamara tagjai sorába fel nem veszi. Tehát mindenkinek, aki a jövőben a sajtóban bármilyen tevékenységet kíván kifejezni, felvételét kell kérnie.

Arvay Árpád,

lapszerkesztő, orsz. gyűl. képviselő.

Elköltöztünk

Mussolini-tér 11/a alá (Ullmann-palota)

Gyermekkoscsik, csőbutorok, vasbutorok legolcsóbban

Standard

Telefon: 17-07

Meghívó.

a Nagyvárad Városi Vasút Részvénytársaságának 1940 november hó 29. napján déli 1 órakor Nagyváradon a részvénytársaság telephelyén (Vár-tér 2. ez. alatt) tartandó

rendkívüli közgyűlésére.

Napirend:

1. Választás az Igazgatóságba.
2. Választás az Felügyelőbizottságba.

Nagyvárad, 1940. november hó.

A részvényes, aki jogait személyesen vagy meghatalmazottja útján a közgyűlésen gyakorolni kívánja, tartozik részvényeit, illetőleg elvezeti jegyeit a nem esedékes szelvényekkel együtt nyolc nappal a közgyűlés napja előtt a Magyar Általános Hitelbank nagyváradi fiókjánál (a megszállás ideje alatt Általános Hitelbanknak nevezett pénzügyintézetnél) Nagyváradon, vagy a Magyar Vasúti Forgalmi Részvénytársaságnál Budapesten (V., Tüskör-u. 3.) letenni. A letett részvényekről, illetve elvezeti jegyekről letéti elismervényt kap, amely a közgyűlésen való részvételre jogosító igazolvánnyal szolgál.

Szépségápolás speciálistája

Dajkovits Jánosné

25 éve működő kozmetika. Kitűnően bevált szépségápoló szerek. Bémer-tér 3. emelet.

Kijelölték

a szűkebb válogatott-keretet

Budapestről jelentik (MTI): Vitéz Ginzery Dénes MLSz szövetségi kapitány hétfőn este a december 1-iki genovai olasz-magyar mérkőzés előkészületeire a következő labdarugó keretet állította össze:

Kapus: Körmeny; hátvédek: Pósa, Biró, Polgár és Pázmándy; fedezetek: Balogh J., Lázár és Sárosi III., csatárok: Kincses, Sárosi dr., Kovács, Sárvári, Bodola és Gyetvai.

Meghívást kapott még a csütörtöki edzésre Juhász, továbbá Pintér és Szabadkai.

